ΕΝΩΤΙΚΟΝ,

SIVE

De Caufis Remediiſque Diſſidiorum,

Quæ orbem Chriſtianum hodiè affligunt,

Exercitatio

THEOLOGICA.

Authore *T. S.* Sacræ Theologiæ Baccalaureo, & Collegii *B. Mariæ Magdalenæ* Oxon: Socio.

OXONII,

Excudebat *H. Hall* celeberrimæ Academiæ Typographus, Impenſis *Ric. Davis.*

M. DC. LXXV.

Epiſtolæ ad *Romanos* Cap: XIV. Verſ: XIX.

Quæ ad Pacem faciunt, ſectemur, & quæ ad mutuam Ædificationem.

QUANTUM ſalutaris illa *Christianæ Religionis* doctrina conducat univerſæ paci ſtabiliendæ, ultra quam humani ingenii vires in unum collectæ vel comminiſci poſſint, utinam id tum eventu congruo, tum vitâ & moribus *Christianorum* adeò compertum haberetur, ac ex deſignatione *Christi* éque debitis *Sanctiſſimæ Institutionis* finibus ſit teſtatiſſimum. Ne ſimultates in inimicitiam erumpant, ne inimicitia in odium, quali ſeveritate vel primos Affectuum impetus in ordinem cogendos docet perfectiſſima illa vivendi Norma! quale imperium dat menti, ut tumultus qualeſcunque, quos ira, quóſve cupido ciet, facilè compeſcantur! Quali curâ vel *Deo* dignâ illic cautum eſt, ne quis de proximo malè mereatur, ut neminem, ne hoſtem quidem, animo hoſtili tractet, magíſque ab injuriis retorquendis quàm à morte ſubeundâ metuat, ut omnibus, non ſeg-

nitér quidem inertíque voto, ſed pro virili, benefaciat, ut denique vitam ſalutémque propriam alieno commodo poſthabeat! Quali majeſtate verborum divinus ille *Legis Chriſtianæ lator* ſanciendum curavit, ut cuipiam jura, ſorte naſcendi, vel qualicunque modo, quem communis vitæ uſus Legúmque civilium vigor introduxêre, debita, ipſi conſtent, integráque maneant! Quam felix autem mundum bearet Pax nunquam interrumpenda, ſi nulla vis adhiberetur, ſi ab alienis invadendis penitùs eſſet abſtinendum, ſi propriâ, quam largitur *Deus*, ſorte quiſque contentus, in illud quod aliorum eſt vi & armis non graſſaretur! Ita à *Chriſto* optimé conſultum erat humani generis commodo, ultra omnem vel prudentiſſimorum *Legiſlatorum* inſtitutionem. At de iis, qui *ipſi* nomina dederint, & in omne ævum daturi eſſent, quanto ſanctiori curâ æſtuabat *Chriſti* pectus, ut mutuus ille amor, quem eadem *Fides*, quem eorundem *Sacrorum* communio, quem ejuſdem beatiſſimæ ſortis in Cœlis fruendæ ſpes tot tantíſque nominibus popoſcerat, promptiſſimâ ſibi invicem benefaciendi voluntate, charitatíſque, cum frequens poſtulaverit occaſio, officiis augeretur & in æternum perennaret! in hoc adeò intentus erat, quaſi animam effuſurus, antequam cruci affixus moreretur, utpote qui mundo valedicturus in illâ *Diviniſſimâ Oratione*, apud *D. Johannem*. cap: XIV. (quâ Diſcipulos non tam docuit, licèt & docuit potentiſſimè, quàm demiſſè, ſi ita loqui fas ſit, & humillimè, & affectu planè obſtupeſcendo obteſtatus eſt,) nihil antiquius potiúſve habuit duxítque, nihil, quod ipſi charius, illíſve utilius videretur, nihil, quod ipſius amorem oſtenderet magis, aut magis ipſorum curam mereretur.

Huic

Huic autem postulato, cui præsidio erant tum summa illa, quâ nititur, auctoritas, tum æquissima ratio, nec sine impietatis & sacrilegii reatu, aut sine periculo propriæ salutis à quoquam violaretur, quis crederet ipsos *Christianos*, *Christi* juxtà ac sui immemores, usque adeò audere, ut contra eant, quasi non amore mutuo aut animorum consensu, sed convitiis, sed partium studio, sed dissensionibus, sed odio *Christiani* esse dignoscerentur? Diu est, ex quo hanc vesaniam luens, tantis malis ingemuerit *Ecclesia Catholica*, infidæ, uti videtur, paci, à tot lanienis stragibúsque, quibus ab *Ethnicis Imperatoribus*, qui collabentem *Idololatriam* his quasi tibicinibus suffulciendam putaverint, ubique sævitum erat, & sibi denuò restituta, ut à *Christianis* longè atrociora pateretur, per quorum ferociam vix habuit, quod de *Neronibus*, de *Deciis*, de *Diocletianis* vel minimùm quereretur. Quos enim metus, quos pudor, quos *Christiani* nominis reverentia, quos commune periculum sibi invicem anteà intimo affectu conciliaverant, cum jam non amplius à *Gentilium magistratuum* Tribunalibus, ab armatis militibus, à crucibus, à leonibus, à flammis metuendum esset, cum securissimè liceret esse *Christianis*, cum *Imperium Romanum*, quantum quantum erat, in fidem, quam tanto furore nuper amolitum iverit, transiisset, hâc stupendâ felicitate & otio, quod *Deus* fecerat, malè usi, in se, cum hostes deessent, procacitèr satis insolescere cæperant. *Fidei* simplicitate insupèr habitâ, de opinionibus & ritibus, quasi *salus æterna* ab iisdem pependisset, acritèr certatum est, unde amissâ charitate, dum quisque altercando victoriam sibi meditatur, malæ suspicio-

nes & jurgia *Schiſmati* viam aperuerint. Hinc *altare* adverſus *altare*, *cathedra* adverſus *cathedram* erigitur, & maleſani ſeditioſíque oratores è pulpitis claſſicum canunt ad *bellum ſacrum*, tanquam cum *hoſtibus Chriſti* pro ſummâ *Religionis* conflicturi: hinc à mutuâ communione utrinque abſtinendum eſſe pietati ducunt, quaſi cum *Ethnicis* & *Judæis* minori cum periculo & reatu eſſet communicandum. Hinc odioſæ criminationes impactæ, execrabiléſque tituli, quaſi à *Fide Chriſtianâ* penitùs defeciſſent: è quibus iniquiſſimis cenſuris tandem oritur odium planè irreconciliabile, & nullâ arte, obſequio nullo, dum haſce malas opiniones animo inſidere patiuntur, emolliendum.

Tantum verò abeſt, ut fatale hoc incendium, quo dudùm exarſit *Eccleſia*, quicquam hodiè remittat virium, ut, novo fomite addito, majori impetu ſæviat, ita ut flammis ipſius neutiquàm ſit obſiſtendum. Quotuſquiſque eſt à miſericordiâ, à pietate, ab affectu humano adeò alienus, qui *tumultuum*, quibus adhuc-dum concutitur *orbis Chriſtianus*, meminiſſe totus non horreat? non illos volo *tumultus*, quibus, flagrante bello, iratis manibus tot opimis victimis impio & barbaro ritu immolatum eſt, ſed quos hæc *ſacerrima* circa *Religionis* apices *diſſidia* excitarunt, in quibus ne animabus quidèm parcitur, dum illæ ad *Gehennam*, ad æterna ſupplicia diriſſimis *excommunicationibus ſententiiſque decretoriis*, quantum valet furioſus hic *Zelus*, damnantur. Ita nimirùm ſummæ pietatis eſſe videtur malè iis augurari, à quibus vel in leviculis erit diſſentiendum. Interim dum quiſque ambitioni, famæ, ingenio ſtrenuè velificatur,

dum

dum parti, quam vel fors ingerit, vel præjudicium, institutio, aut commodum suadent amplectendam, perquàm immoderatè favet, dum mundanus amor, metúsque, ne quicquam famæ, honori, pompæ indè decedat, veritati obstruunt, dum præfracta mentis obstinatio omnem *tolerantiæ* aditum præcludit, licèt dissidia æterna fortassè nolimus, invidiámque tantæ criminationis à nobis ipsis ingenti cum industriâ amoliamur; per socordiam protervìámque nostram planè obstat, quo minus ea sopiantur, dum non, juxta præscriptum *Apostolicum*, *quæ ad pacem faciant*, *sectamur*, nec *quæ ad mutuam ædificationem.*

In horum *tumultuum*, quibus *Christiani* in opprobrium tam sanctæ & venerandæ professionis tantâ cum acritate inter se hodiè committuntur, originem inquirendum proposui, unde nimirum ac quibus de causis ab hâc mansuetâ indole, & ab hoc *pacis & mutuæ ædificationis* studio, quod his in verbis affectu paterno suadet, & authoritate *Apostolicâ* jubet *Sanctus Paulus*, discessum fuerit; deinde ecquid spei redintegrandæ *Pacis Ecclesiasticæ* inter *Christianos* reliquum sit, quibúsque tandem remediis, horrendis istis malis, quibus *Orbis Christianus* propemodùm conficitur, occurrendum sit, exploratum ibo.

Quod ad primam disquisitionis nostræ partem spectat; Ea quæ *Christianorum dissidiis* originem dederint, & ne fraterno, qualem esse decet, affectu, eorundémque sacrorum consortio simul coalescerent, maximè fuerint impedimento, his sequentibus capitibus concludam: cæteris omissis, quæ sunt levioris momenti, vel ad hæc facilè reducendis.

Quorum primum & præcipuum videtur, eò quòd à *ſimplicitate fidei Chriſtianæ* immane quantum diſcedatur.

Cum naſcente *Chriſtianiſmo Apoſtoli* miraculis reliquíſque *Spiritûs Sancti* donis ad id muneris felicitèr exequendum cœlitùs inſtructi, quilibet nempe in propriâ *provinciâ*, prout ipſi ſortitò obtigiſſet, *Evangelii* præconium fecerint, non res erat adeò operoſa, quod ad *fidei* doctrinam ſpectat, nec tantâ diſquiſitione indigebat, fieri *Chriſtianum*: cujus equidem *myſteria* in ingentem non excreviſſe numerum hinc abundè conſtat, quod ſumma *credendorum* in brevem *epitomen formulámque* ab iiſdem redigeretur, eámque ſimplicem, ac ſine difficilibus tortuoſíſque verborum nodis ambagibúſque nudè & clare propoſitam, ut licèt res ipſæ humani intellectûs vim planè exſuperent, & ab ingenio, ut ut ſubtili & curioſo, fruſtrà captentur, ne *Idiotæ* quidem, minúſque gnari, ſiquid ſapiant, ſibi quoque hâc in re non conſultum fuiſſe cauſari debeant. Hæc autem *Fides* in regionibus maximè diſſitis, quibus nullum commercium interceſſerat, una eademque emicuit; non aliter *Romæ* aut *Corinthi* quàm *Hieroſolymis* credebatur. Eodem *ſpiritu* acti, *Chriſtianos*, quotquot uſpiam erant, eadem creditu neceſſaria docuêre: inde mirabilis ille iſtiuſmodi *Dogmatum* apud omnes conſenſus erat, quaſi non ſeorſim ſed communi *Apoſtolorum* ſimul præſentium Conſilio totum illud ſanctiſſimum negotium perageretur. *Extremo* enim *Orienti* hâc ex parte cum *Britanniis* noſtris conveniebat, quaſi primis illis *Eccleſiæ* ſeculis ſine beneficio & uſu

Pixi-

Pixidis nauticæ, ingenti *Oceano* peragrato, paritèr ac hodie, hâc illâc facilè esset navigatum. Quod utique de reliquis dicendum est, uti præclarè ostendit *Sanctus Irenæus* in Libro 1°. adversus *Hæreses* cap: 3°. inde *Fidei* veritatem, è tot nimirum *Gentium*, quas tanta locorum intercapedo, tanta tum sermonis tum Morum dissimilitudo, & tot Maria interfluentia à se invicem discriminârant, consensu, ineluctabili argumento evicturus, * *Nam etsi*, inquit, *in mundo loquelæ dissimiles, sed tamen virtus traditionis una & eadem est, & neque hæ, quæ in Germaniâ fundatæ sunt, Ecclesiæ alitèr credunt, aut aliter tradunt, neque hæ, quæ in Iberis sunt, neque hæ, quæ in Celtis, neque hæ, quæ in Oriente, neque hæ, quæ in Ægypto, neque hæ, quæ in Libyâ, neque quæ in medio mundi sunt constitutæ: sed sicut sol creatura Dei in universo mundo unus & idem est, sic & lumen & prædicatio veritatis ubique lucet, & illuminat omnes homines, qui volunt ad cognitionem veritatis venire.* Ita *Ille*. Omnibus itaque in ejusdem *Fidei* professionem sacro *Baptismi* ritu receptis, si fortè fortunâ alter alteri intervenisset, diversarum licet Gentium, agnitâ hâc *Fide*, quam uterque habuerat communem, in mutuos amplexus hic & ille ruebant, quasi inte-

*Καὶ γὰρ αἱ κατὰ τὸν κόσμον διάλεκτοι ἀνόμοιαι, ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς παραδόσεως μία καὶ ἡ αὐτή. Καὶ οὔτε αἱ ἐν Γερμανίαις ἱδρυμέναι Ἐκκλησίαι ἄλλως πεπιστεύκασιν, ἢ ἄλλως παραδιδόασιν, οὔτε ἐν ταῖς Ἰβηρίαις, οὔτε ἐν Κελτοῖς, οὔτε κατὰ τὰς Ἀνατολὰς, οὔτε ἐν Αἰγύπτῳ, οὔτε ἐν Λιβύῃ, οὔτε αἱ κατὰ μέσα τοῦ κόσμου ἱδρυμέναι: ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἥλιος τὸ κτίσμα τοῦ Θεοῦ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς, οὕτω καὶ τὸ κήρυγμα τῆς ἀληθείας πανταχῇ φαίνει, καὶ φωτίζει πάντας ἀνθρώπους, τοὺς βουλομένους εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

gram

gram ætatem sub *iisdem Magistris* simul contrivissent. Neque alitèr fieri potuit, quia nondum ab *Institutionibus Apostolicis*, per Innocentiam, per Zelum, per Constantiam istorum temporum erat variatum: non quasi in omnibus convenisset, nullâ opinionum varietate interpositâ: (Hoc enim in tantâ Ingeniorum varietate neutiquàm sperandum erat, & absurdius est, quàm ut id quispiam vel somniando fingat) modò de *integrâ* in *Christum Fide* constiterat, in cæteris impunè & sine censurâ licuit secus opinari. Neminem præjudiciis suspicionibúsque iniquis prægravabant: à tali, tanquam à sacro & piaculari capite, non censuêre aufugiendum.

At dum in *Ecclesiâ* constituendâ indefesso prædicationis labore per universum terrarum orbem insudatum esset, quo Posteritati, post illos inter *Cœlites* receptos, in omne ævum meliùs consuleretur, eandem, quam prædicarant, *Fidem* in æternis monumentis consignatam voluêre *iidem Sanctissimi homines*, ut hæc oracula falli nescia, si quod dubium oriretur, si quis audaculus lasciviente ingenio fretus rebus studeret novis, si quod novum dogma *Apostolicæ traditionis* prætextu introducere quispiam malè feriatus satageret, scifcitatum iretur. Ad hos itaque *sacros codices*, tanquam ad *normam Fidei*, ubique erat provocatum; ex hoc illibato fonte *veritatis divinæ* latices petebantur: hinc an quispiam de *Fide* rectè an malè senserit, disceptatum: modò *veritati Evangelicæ* non detractum erat, de quæstionibus subtilibus nulla lis cuiquam movebatur. Eodem Communionis jure quisque gaudebat,

bat ; iiſdem Sacris pietate concordi ſimul interfuêre , à quibus , ſi quiſpiam pro neceſſitatibus diſciplinæ arceretur , illud malis ipſius moribus , quos hâc methodo *Eccleſia* emendandos cupiebat , unicè erat imputandum.

Cum verò *Hæreticorum* pertinacia, ſubtilibus maleſani Ingenii argutiis ſtrophiſque freta , *ſcripturalibus Fidei propoſitionibus* ſibi minimè acquieſcendum duxerit , cum in *arcana Cæli* , quibus inveſtigandis planè deficit intellectus , ſacrilego auſu involârit , cum *revelationibus* rejectis inſupérque habitis , *veritati Evangelicæ* reclamârit , cum denique malis artibus à verâ *Fide* retinendâ imbecilliores , quos hoc exitiale virus afflârat , avellerentur , de *Conſiliis œcumenicis* indicendis , ne ex læſâ *Fide* læderetur ſimul *pax Eccleſiæ* , à *Conſtantino* reliquíſque piiſſimis *Imperatoribus* ſeriò erat cogitatum. Tot verò *heroum* , qui illic convenerant , labor non in condendis *novis articulis* , ſed in *veteribus explicandis* totus impendebatur : horum enim vetuêre tum zelus , ne *antiqua Fides* ἅπαξ παραδοθεῖσα h. e. *ſimùl tradita* faceſſeret abirétque in deſuetudinem, tum pietas , ne *nova* procuderetur. Quid enim aliud, ut *Vincentii Lirinenſis* cap : XXXII. *Commonitorii* verbis utar , *Conſiliorum Decretis eniſa eſt* [Chriſti Eccleſia] *niſi ut quod anteà ſimpliciter credebatur , hoc idem poſteà diligentiùs crederetur , quod anteà lentiùs prædicabatur , hoc idem poſtea inſtantiùs prædicaretur , quod anteà ſecuriùs colebatur , hoc idem poſteà ſolicitiùs excoleretur ?* hæc *Ille*. Itaque quo penitùs obmuteſceret *Hæreſis* , ſéque eliſam victámque fateretur ,

Scripturarum sacrarum præsidio potissimùm fulti, constantissimâ omnium *Christianorum* de *Fide* rectè sentientium, seculis retroactis, *praxi*, & antiquissimis iisque verissimis *Traditionibus* in subsidium quoque adhibitis, *veritati Christianæ*, quam *Arius*, *Nestorius* reliquíque infames *Hæresiarchæ* offuciis & glossematis corruperant, brevibus *symbolis* optimâ quidem curâ prospexerunt, ut inde *Mysteria fidei*, quibus *religio Christiana salúsque Christianorum* innituntur, meliùs explicatiúsque perciperentur. Hoc insigni, quotquot ejuratâ perfidiâ ab *ipsius* partibus steterant, ab *Hæreticis* secrevit, hoc vinculo ipsos invicèm firmiùs colligavit *Ecclesia Catholica*, utpote his tesseris productis, pro *Amicis*, pro *Fratribus*, pro *Catholicis*, ubicunque essent terrarum, planè habitos. Neque enim alio auctoramento, commendatione aliâ opus erat; uti postea apud *Orthodoxos formatarum Epistolarum commercio* communionem *Ecclesiasticam* mutuò colendi & fovendi pia & laudabilis invaluit consuetudo. Nec aliud *veræ Fidei* retinendæ exigebatur *Argumentum*. Quàm benè *Ecclesiæ Catholicæ* cessurum sit, si intra hos limites obtinendæ *Communionis* ratio constaret, cuivis vel lippienti facile intueri est: si *antiquâ Fide*, quæ tot *Christianorum* myriades æternæ salutis compotes reddiderit à *novarum opinionum*, quibus superstitio & innovandi libido originem dederunt, corruptelis assumentísque manente integrâ, *iisdem conditionibus*, quas *vetus Ecclesia* pro summâ authoritate figendas curaverat, sacris interesse liceret, non adeò ubivis esset laboratum. Facili hâc methodo *Schismati*

iretur

iretur obviam: concessâ hâc in cæteris, quæ *Fidei fundamentum* non attingunt, alitèr sentiendi libertate, quod æquissimum est, *paci æternæ* consuleretur. *Romanam* ideò *Ecclesiam* violatæ pacis ream jure merito postulamus, quæ refixis *primævæ antiquitatis* Regulis, *novos Articulos*, tanquam *Fidei magistra*, licèt sub specioso *Declarationis* titulo & prætextu, *Orbi Christiano* obtrudit. Qualis autem hæc *Tyrannis*, ut nullâ *Scripturarum*, nullâ veterum *Ecclesiæ* seculorum habitâ ratione, ex arbitrio *Curiæ Romanæ* èque *Scholasticorum* opinionibus tota pendeat *Christianorum Fides*, ut à *Communione* arceantur *reliquæ Ecclesiæ*, nisi se in Clientelam ipsius turpitèr dedant in fide erudiendas, ut denique odioso *schismaticorum* & *Hæreticorum* stigmate inurantur, quotquot jus suum adversus *novaturientium* machinationes eunt vindicatum? Ad *Scripturarum* normam exigatur *Fides*; Primorum temporum *doctrina* in Criterium *sanæ fidei* statuatur; in usum revocentur *antiqui Canones*; nullâ vi *Conscientiis* illatâ, facessant iniquissimæ conditiones; revocabitur quoque *pax Ecclesiastica*, omniáque in orbe Christiano salva futura sunt.

Inde enim aliud *Pacis* ineundæ *impedimentum* oritur, quod secundo loco memorabo, nimirum quòd *dogmata*, quæ salvâ *fide* ignorari possint, longè majoris æstimentur, quam par est, inque rerum ad *salutem creditu necessariarum* censum præpropero zelo transeant.

Cum *Romanis*, ad quos scribit B. *Apostolus*, de *Fide* in *Christum*, *æternum filium Dei*, *verumque Messiam*

ftam & *humani generis Redemptorem* conveniſſet, ne in odium leviculis de cauſis exortæ diſſenſiones ulteriùs exardeſcant, hoc in capite cavet maximè. Non enim eadem erat omnium de *ceſſatione Legalium* opinio. Qui *adultiorem Fidem* nacti fuerant, ſibi de erepto *Judaïcorum Rituum* jugo gratulabantur; dum cæteri, de *libertatis Chriſtianæ Privilegiis* haùd ſatìs firmitèr inſtructi convictique, neminem, ſaltem *Judæum* neminem, ab iiſdem *Ritibus* obſervandis acritèr contendunt eximendum. Hinc *ſententiis damnatoriis* in ſeſe tanquam in *violatores Legis divinæ* fulminant, ſibíque peſſimè ominantur; quaſi utroſque idem Cœlum non recipiat. Quid ad hæc *Apoſtolus*? Hanc animorum impotentiam ipſi maximè diſplicere docet, utpote à moribus *Chriſtianorum* alieniſſimam; neminem tantillâ de re in æternum periclitaturum; infirmioribus, quibus veritas iſta non adeò clarè patebat, hâc ex parte paululùm indulgendum eſſe; nec ab his *fidem Chriſti*, quam ſuſceperant, ejuratam, qui vim *aliquam* obligationémque rituum retinendorum adhùc reſtare cenſuerint, nec ab illis *Legem Divinam* quoquo modo læſam, qui *nullam*; à *mutuâ Communione* hâc de cauſâ non alterutrinque abſtinendum; liberum cuique judicium permittendum, modò in *Chriſtum* rectè credat; *fidem* hanc *communem*, de quâ inter utroſque convenit, eſſe validum ſatis futuræ *concordiæ* fundamentum; & denique *paci ædificationique mutuæ* potiùs ſtudendum eſſe, quàm *inutilibus Controverſiis*, quæ ad *rem Chriſtianam* promovendam, quæ ad utriuſque partis beneficium commodúmque, quæ ad ſanctitatem

tem vitæ bonósque mores, ne minimum quidèm, nihil planè faciunt.

Quanto moderatiùs se gesserint, qui posthabitâ pace ob opiniones longè minoris momenti, quàm de quibus hìc certatum erat, *Ecclesiam Catholicam* convulsum eunt, quasi ejusdem essent cum *divinis oraculis Authoritatis*, & eâdem plenissimâ fide amplectendæ, si *Apostolum* ipsis in exemplum mansuetudinis hìc præeuntem sequerentur! *Fidem habes*, uti ille *vir sanctissimus* juxta ac *prudentissimus* monet *commate vicesimo secundo*, *apud temetipsum habe in conspectu Dei*. Dogmata, si quæ sint, uti plurima sunt, quorum gratiâ non sine summâ injuriâ in execrandas lites exardescimus, quisque sibi privatìm habeat; saltem si tandem erumpant, si in totum supprimi nequeant, ne pro oraculis venditantor, quasi actum sit de iis, quibus nulla est hâc ex parte nobiscum consensio. De *particularibus Ecclesiis* idem, quod de privatis hominibus, judicium esto. Dum quod *universa Ecclesia* olim credidit, retineant singulæ, suis tantùm figant *Leges*, *Articulos*, *Constitutiones*: cæteræ identidem hoc jure gaudeant. Si Argumentis hinc inde propriis dogmatibus firmandis à dissidentibus utrinque contortis disputationibúsque incaluissent *Scholæ*, salvis interim *liberi judicii & conscientiæ* juribus, iisdem rixis non adeò malè mulctaretur *Ecclesia*. Hoc quippe humano ingenio dandum est, ut in rebus abditis rimandis se ultrò exerat, ínque novis speculationibus sibi maximè placeat, modò non extra debitos fines, quos *sacra scriptura*, quos *Ecclesiæ Catholicæ Symbola*, quos *recta Ratio* statuunt, abripiatur. Æternùm

rixentur, quos hæc disputandi impetigo affricuit, *Scholastici*, licet fortassè in hâc animosâ & acri ingeniorum concertatione subtilitatis famæ magis quam veritati studeatur: hanc laudem per me licet vendicent habeántque, ut subtilissimi disputatores esse censeantur; sibi quoque adblandiantur, se *dogma* illud, de quo controversum erat, tot curiosis distinctiunculis evolutum, arte & ingenio tandem evicisse; suo sensu, judicio suo, cum vel error menti malè instructæ sit longè gratissimus, placidè & sine censurâ fruantur. Addo, *Dogmata* qualiacunque sint, summâ *Religionis Christianæ* illæsâ, â quâvis *Ecclesiâ particulari*, sopiendis litibus, ne susque deque sententiarum divortiis omnia misceant novarum rerum cupidi, in *Articulos* tanquam in *instrumentum Pacis & Concordiæ* condantur, à suis ut *pia*, ut *verisimilia* habeantur, modò cum *fundamentalibus Fidei Articulis* pari passu non incedant; modò cæteris *Ecclesiis*, quæ alienæ jurisdictioni subsunt, non sint fraudi; modò ut ab *universis Christianis* quocunque sub *Axe* positis sub pœnâ diri *anathematis* recipiantur, *authoritatis Apostolicæ* prætextu, non decretum sit. Ut verò inter *Scholasticorum* placita, quæ novitatem sapiunt, & *scripturæ* effata nihil discriminis intersit, ut id honoris, quem sola infallibilis veritas exigit, humanæ Authoritati, errori affectibúsque nimiùm quàm obnoxiæ, deferatur, ut *privatorum Dogmata* in numerum pro *necessitate salutis credendorum* transeant, ut tot *temerariis definitionibus sanctionibúsque* cogatur assensus, qui optimo jure liber erat relinquendus; hoc est, quod hodiè urit *orbem Christianum*, & ipsius paci officit.

eſt. Hoc omnium proborum, qui liberè ſentiunt, cordolium, hæc ſuperioris ævi, quo in *reformandâ Eccleſiâ* tantoperè inſudatum erat, juſtiſſima querela, quam ab ipſis quoque *Romanenſibus* extorſit veritas. Hâc audaciâ invectum *Schiſma* vel ſeris nepotibus maximè deplorandum, tot tantíſque malis gravidum, omnémque exinde redintegrandæ *Communionis Eccleſiaſticæ* ſpem, ni hujus diſſidii auctores ipſorum veſaniæ pœniteat, ſublatam, impendiò dolemus.

Rem ſeriò perpendenti quàm maximè obſtupeſcendum videbitur, alterum illud *Sacramentum*, quod in mutuæ conteſſerationis & *fidei* in eundem *Salvatorem crucifixum*, quem illud *verè & realiter* exhibet, indicium inſtituerat *Chriſtus*, aſtu Diaboli & hominum nequitiâ eatenùs perverti potuiſſe, ut hinc illi, quos *ejuſdem Corporis & ſanguinis pretioſi* compotes eſſe voluit, ſibi invicem ſalutem mutuam iſthoc pretio procuratam redemptamque invidendi occaſionem arreptum irent. Ecqua enim alia ratio obtenditur furoris, qui *Zeli* titulo arma capeſſivit, *Dei* cauſam quaſi vindicaturus, intulítque hoc *Sacro prætextu* tot ſtrages Mundo, niſi quòd in ſententiis de hoc *myſterio auguſtiſſimo* declarandis paulò variatum ſit? Quantum ſanguinis ubique effuſum fuit ab exacerbatis, quæ mutuam ſpirant internecionem, partibus, litibus hiſce *Sacramentariis* eheu! quàm infelicibus! in funeſtum bellum tandem converſis! Hinc quoque tum gladio tum igni ſævitum eſt ultra omnem *Ethnicorum* rabiem, in tot millenos, omni alio ſcelere puros, *hâc* præcipuè de *cauſâ*, eò quòd à *Tranſubſtantiationis* Dogmate abhorruiſſent. *Chriſtum verè adeſſe* ſub ſa-

cris

cris *Symbolis*, séque *verum Corpus Christi*, post Elementorum consecrationem, percipere, nemo non fatebitur: hanc verò *fidem Christi* instituentis verbis fundatam, de quâ generalis omnium consensio per omne *Christianismi* ævum increbuit, in veram *Sacræ Communionis* tesseram acceptum iri, quis sanæ mentis non dixerit, nisi præceps ira obstitisset? Si simplici hâc fide contentus, neglectis *curiosis* inquisitionibus, *rem Sanctissimam* quisque seriò egisset, si *præsentiæ modum Ecclesia Romana*, *Consilio* primùm *Lateranensi*, deinde *Tridentino*, non temerè definivisset, si *Lutherani* cæteríque sibi solis hâc in re sapuissent, nemini præscribentes, damnantes neminem, diversæ licèt opinionis, coram iisdem *Altaribus*, à quibus hodiè arcemur tanquam profani nondúmque initiati, à quibus etiam aufugimus, uti olìm ab *Idololatrarum* sacrificiis, genibus provoluti, cum maximo tum pietatis tum concordiæ fructu *iisdem sacris* interfueramus. E *Sacerdotibus* nemo cuiquam *Laïco* ad venerabile hoc *Sacramentum* devoto corde anhelanti id communicare, è *Laïcis* nemo à quoquam *Sacerdote* ritè ordinato idem percipere metuerat.

Quod de aliis compluſculis ejusdem prorsùs momenti, quæ salvâ *fide* in disceptationem veniunt, dicendum habeo: dum enim exclusis aliorum interpretamentis, sine *scripturarum sacrarum* & *Apostolicæ Traditionis* authoritate & subsidio, ad novas determinationes descenditur, dum, quod usu hodiè fit, *Scholasticorum* argutiæ, & *rixosæ Theologiæ*, quam otiosi homines ingenio subtili malísque ratiocinationibus nimiùm quàm fidentes, procuderant,

rant, placita, tali in pretio apud quosvis sunt, ut necessariæ *Christianæ religionis appendices* esse censeantur, dum *Articuli Fidei*, qui vetustiora *Ecclesiæ Catholicæ* secula prorsùs latuêre, quasi in immensum, uti ex hodierno *Ecclesiæ Romanæ* statu obscurisque aliarum *Ecclesiarum confessionibus* liquet, ad libitum augentur, quid aliud hoc Zelo, hâc industriâ effectum fuisse experimur, nisi ut, *Orbe Christiano* in tot partes distracto, penitùs tollatur *Concordia?* Sed de hoc secundo *Dissidiorum* fonte satis à me dictum est, & fortassè plusquàm satìs. In reliquis, quæ supersunt, explicandis, non est, quod longo sermone vos morer, vestrámque mactem patientiam.

III. Non leve momentum promovendis augendísque *Christianorum Discordiis* adhibetur ex effræni istâ, quæ *Romanis Pontificibus* olìm adhæserat, & etiamnum adhæret, dominandi libidine. *Ecclesiæ Romanæ* magnitudini parùm convenisse videbatur, ut antiquo *regionum suburbicariarum* limite includeretur: quippe non *ordinis primatu*, non veteri *Patriarchatu*, cui tamen *Ecclesiæ Britannicæ* non subjacebant, reliquísque privilegiis ob honorem majestatémque *Urbis*, quæ principem & mundi domitorem populum è sinu ipsius quaquaversum diffuderat, tandem collatis contenta, *majorum* exemplo, imperium in *universum orbem*, ubi ubi degunt *Christiani*, superbè ambit. Si cæteri *Patriarchæ*, quibus id honoris eâdem Authoritate h. e. *Imperatorum* gratiâ, *Consiliorúmque Generalium* decretis & constitutionibus delatum erat, (in quo assignando eos ad Civiles earundem *civitatum* dignitates & privilegia solùm respexisse ex penultimo *Canone Con-*

ſilii Chalcedonenſis liquet) jura ac libertates adverſus *Romani Pontificis* molitiones tueantur; ſi alieno jugo ſubeſſe nolint, ni *Romam* tanquam *magiſtram* & *dominam* turpi obſequio adorent, ipſiúſque *Decretis* obſequantur, actum eſt illicò de iis, poſtulantur *Schiſmatis*, nec digni judicabuntur, quibúſcum *Sacram* retineant *communionem*. Cum poſt *diviſum* etiam *Imperium* diù inter *Orientem* & *Occidentem*, ſaltèm ſimulatâ Pace concordatum fuerit, pòſt omnia turbavit *Romanorum Pontificum*, qui *Græcorum* rebus quaſi ſuis intercesſerant, ambitio. Neque enim aliam originem fatale illud diſſidium habuit, licèt vulnus magis magíſque recruduerit, cum *Articulus* ille de *proceſſione Spiritûs Sancti à Filio Symbolo Conſtantinopolitano Romæ* adderetur, inconſultis primùm *Orientalibus Epiſcopis*, imò pòſt acerrimè refragantibus contendentibúſque, id per *Canones Synodi Epheſinæ* nullatenùs licuiſſe. At res in *Occidente* ſecuriùs agebatur, niſi quòd unus & alter huic *Tyrannidi* ſubindè ſeſe oppoſuerint, irrito licet conatu.

Dum vero ſpretis *Canonibus* in omne jus Divinum humanúmque graſſandi licentiam ſumunt, dum quicquid eſt uſpiam *Eccleſiaſticæ Authoritatis* ad ſe trahunt, dum in *Conſcientias* dominari cupiunt, nec quippiam credendum fuerat, niſi quod *Romanæ Curiæ* liberet, eccui mirandum videbitur, *Orbem Chriſtianum*, tot malis è veterno excitatum, de hujus *Tyrannicæ poteſtatis* exercitio tandem queri, & de recuperandâ *Libertate* ſeriò meditari cœpiſſe? Interim quid *Romæ* agitur? num ut tot Regum, Principum, Rerúmque publicarum *æquiſſimis poſtulatis* ſæpè ſæpius repetitis debito modo

modo & cum effectu satisfiat, deliberatur? num prædia & possessiones, quas diu vi planè manifestâ insederant, h. e. communia *Religionis* jura *Episcopis* & *populo Christiano*, quibus postliminio debebantur, cedunt? nihil minus: exclamant, frendent, insaniunt, è *monte Capitolino Vejoves* hi *Excommunicationis* fulmina contorquent in eos, quasi in tot sacra capita, à quibus hoc piaculare crimen admissum erat, eò quòd eos *Romanæ servitutis* fuerit pertæsum. Hoc est, quod ipsis adhuc doleat, quod tot malis artibus præstigiisque hodiè eant repetitum: hoc est, quod *Schisma*, ni omen avertat *Deus*, æternum esse faciat. Neque enim quicquam aliud expectandum est, cum non aliâ conditione, quantum per ipsos est, *Pax* acquiratur, nisi amissæ *Libertatis*, nec quieti esse sinamur, nisi ad jugum desuetum excussumque stupidi redeamus.

IV. Has circa *Sacra* lites discordiásque, quibus miseri mortales agitamur, in tot *Sectas* discissi, hinc quoque oriri tristi experimento satìs liquet, quòd, obrepente animis desidiâ, pietatis studium refrixerit, & à sanctissimâ vivendi, quam præscripsit *Christus* beatissimus noster salvator, normâ adeò turpitèr descitum fuerit. Non est, quod in mollitiem, in luxum, in malesanos affectus, in ferinos *Christianorum* mores, quibus *Orbis hic noster* vix sibi integer constat, tot bellis divulsus, ut penè fatiscat, & extremùm exspiraturus videatur, in præsenti convocatis Argumentorum, quæ affatim suppetunt, copiis tragicè exclamem. Singultibus & lachrymis quam Satyrâ res mihi longè dignior visa est. Nec cum his *Christiani nominis* propudiis & dehonestamentis mihi jam agendum

 est.

est. Quam minimum veræ & solidæ pietatis apud eos reperitur, qui illam profiteri pro vitæ instituto suarum esse partium ducunt! quam plurimum verò superstitionis! dum peculiaria, quibus ab invicem distinguimur, Dogmata in indicium *Christianismi* cedunt. Ita nimirum, pro genio seculi, non expoliendis moribus, sed opinionibus sedulò incumbitur, nec ut vita *Sanctissimæ professioni* aliquatenùs quadret, sed ut Adversarios argumentis vincamus, illorúmque sententiam falsi demus convictam nobis curæ est. At! at! quanto minus Pietatis Officiorum studio attenditur, magis detrahitur charitati: acriori quidem Zelo pro rebus leviusculis dimicandum esse autumamus, de *vitâ* parùm *Christianâ*, hâc fallaci & adulatoriâ methodo, cum *Deo* quasi decisuri. Frustra de nostrorum temporum infelicitate querelas effundimus; per nos ipsos, si velimus, meliora sperari fas est; si redeunte, quæ diu exsulavit, Pietate, morúmque disciplinâ restitutâ, *rem Christianam*, quæ verâ in *Deum* pietate, in Proximum charitate, boníſque operibus, non irâ, non odio, non rixis subtilibúsque, ubi de *Summâ religionis* convenit, quæstionibus perficitur, tandem seriò agamus, tot partes hodiè avulsas distractásque citò coïturas, *pacémque Ecclesiasticam* de facili redintegratum iri, non vanum erit Augurium.

Dum verò adeò malis moribus & præter propter *vitam Religiosam* vivitur, dum relictis charitate & modestiâ adeò altùm sapimus, ut cæteros, qui à nobis paulùm dissident, desipuisse censeamus, dum *Sectæ* adhærescere & in *partium diversarum* Patronos fulminatrice

sen-

ſentiâ invehi præcipuum *Religionis* Argumentum habetur, dum ritibus placitiſque *Scholaſticorum* intenti, quod *Chriſtus* & *Apoſtoli* faciendum præceperint, ſecurè, quaſi longè minoris eſſet momenti, negligimus parvíque facimus, ex hâc malè collocatâ induſtriâ, ex hâc inſanâ *Ingeniorum* pugnâ, interruptâ *Communione*, *rem Chriſtianam* peſſimè habitum iri, &, ſuccreſcentibus quotidiè novis præjudiciis, malum hoc magìs adoleſcere, nemo eſt conſilio aut miſericordiâ adeò vacuus, ut non id dolens geménſque quidem fateatur. Non mihi imputabitur, quod à vobis, *Auditores*, maximè deprecor, quaſi ſenſerim, noſtrâ non referre, cuinam è tot *Chriſtianorum Sectis* nos ipſos addixerimus; abſit. Pares tanto beneficio gratias *Deo opt. max.* referre non opis eſt noſtræ, eò quòd *Eccleſiæ Anglicanæ* verè *Catholicæ*, quæ inter reformandum *regiminis Apoſtolici*, & *purioris doctrinæ* tenax, à labe & corruptelis, quibus pulcherrimam *Religionis* faciem deturparant *Romanenſes*, tantùm receſſerat, ſinu naſcentes & ſacro lavacro tincti excipiamur. Interim, ut iniquiſſimæ cenſuræ, quam præcavendam cupio, *Apoſtolicam* objurgationem opponam, *Verſ.* 4°. *Tu quis es, qui condemnas alienum famulum? proprio Domino perſtat, aut cadit: ſtabilietur autem, poteſt enim Deus eum ſtabilire.* Nec dicere verebor, nullúſque dubito, quin vos omnes, *Patres & Fratres in Chriſto venerandi*, ejuſdem ſententiæ fautores juxta mecum ſim habiturus, *extremo judicii Die* majorem *probæ & honeſtæ vitæ* quam *ſanæ opinionis* à *Chriſto judice* habitum iri rationem; neminem, qui *Chriſtianum*

professionem laudabili *vitæ* instituto decoraverit, licet in quibusdam, ni obstinatio mentis accedat, perperàm sentientem, damnandum; & denique eos, qui, diversæ utpote *Communionis*, in terris se mutuis conviтiis proscindunt, déque ipsorum *mutuâ* salute penè desperant, ob salutarem *fundamentalium Articulorum* vim, modò iisdem *vita* pura & verè *Christiana* superstruatur, per gratiam & misericordiam *Dei*, æternâ pace in Cœlo■ simul regnaturos.

Sed de *dissidiorum originibus* hactenus; restat, ut de *Remediis*, quod secundo loco proponebatur enarrandum, quorum ope tot malis inde in *orbem Christianum* irruentibus, occurri possit, paulò disseramus.

De componendis dissidiis frustra laboramus, vanique ad *Ecclesiæ primitivæ unitatem* anhelamus, nisi de *Censuris*, quæ hactenus exclusêre omnem charitatem, quibus ab invicem impetimur, quippiam alterutrinque remittatur, & iisdem mediis, quibus in *Sacris Communionem* sartam tectam retinuêre veteres *Christiani*, in eâ revocandâ paritèr utamur. In hâc methodo si utrinque pacatis affectibus sit consensum, non erit desperandum, quin felicem exoptatúmque exitum habeant *pacifica consilia*, piíque dissidentium animos conciliandi conatus. Media autem *pacem Ecclesiasticam* redintegrandi, quæ dissidiorum causis suprà recensitis directè respondent, in præsenti, quâ potero brevitate, exhibebo.

Quorum primum esto hoc: Sola *simplex vetúsque fides*, è *Scripturis* éque *Generalium Consiliorum Symbolis*

bolis eruenda, ufu ab univerfis *Ecclefiis Chriftianis* recepta, rejectis quibuflibet opinionum laciniis affumentífque, tanquam creditu ad falutem *neceffaria* urgeatur. Cum hâc fide communi tanquam glutine *Ecclefiam Catholicam* fibi firmitèr cohærentem *Sanctâ Communione* ufam fuiffe certo certius fit, cum *Catechumeni* hanc *Fidem*, quæ paucis conftabat *Articulis*, poft debitam Inftitutionem profeffi, *Baptifmatis* gratiam confequerentur, hoc ipfo nomine *Sacratiffima Eucharistiæ myfteria* percipiendi jus habituri, nullâ aliâ conditione exactâ, cum in hâc apud omnes *Chriftianos* (neque enim hoc facro nomine dignandi funt *Socinistæ*, qui totam *Chriftianæ Doctrinæ* compagem *Sophisticis ratiociniis & mente arrogantiffimâ* convulfum eunt, qui in *Chriftum æternum Dei filium* blafphemi, *Dei noftri gratiam transferunt in lafciviam* humani ingenii, *& folum illum Deum ac Dominum noftrum Jefum Chriftum negant*) pleniffima fit ubique animorum confenfio, quidni *facræ Communionis* fundamentum *primævæ Ecclefiæ* exemplo & praxi in hâc quoque folidetur? Quo prætextu poft *Fidem* ubilibet receptam, & à *Chrifto Apoftolifque* ftabilitam, poft tot fecula quippiam Dogma ut neceffariò credendum fuperaddi licet, de quo apud veteres nemo vel fando unquam inaudiverit? quo jure tantus *Articulorum* numerus obtrudi debet, præfertim verò cum teftatum habeamus, hoc non *Religionis* fed folius *commodi* fecularis & famæ promovendæ gratiâ factum fuiffe? Quod adeò malè inter *Chriftianos* conveniat, ac fi non eadem fed *multiplex credendi Regula* olim proponeretur, non *Chrifto*, non *Apoftolis*, non *Religio-*

ni,

ni, quæ totum illud, quod ſaluti aſſequendæ ſatis ſu-
pérque conducat, abſque perplexâ verborum, ne
quiſpiam craſſioris ingenii criminetur difficultatem,
ambage cuivis vel mentis compoti expandit; ſed *Ze-
lotis* quibuſdum, qui *nova dogmata* pro *Oraculis* ven-
ditantes, ea ſub *diris* & *Anathemate* amplectenda *or-
bi Chriſtiano* faſtuoſè obtrudunt, id unicè referendum
eſt. Quanti furoris erit argumentum, quod *Roma-
nenſes* faciunt, in nos ob haſce opiniones rejectas,
nudiuſtertiùs enatas, nullâque *Scripturarum* aut *An-
tiquitatis* auctoramento communitas debacchari? At
non ſoli, quod fortaſſè aliquantillum ſolatii miſeris
exhibebit, infelix poſteritas damnabimur, quin &
puriſſimæ *Antiquitatis* cultores, qui *novi Symboli*, quod
Pius IVus. condidit, Articulos neutiquàm admiſêre, in
eandem ſocietatem trahendi ſint. At! at! ſi de iis
ipſis, qui *Fidem* ac *Religionem Chriſtianam* adverſus
Hæreſium peſtem latè graſſantem *ſymbolis* & *ſcriptis*
tanquam amuletis munierunt, qui vitæ & ſanguinis
effuſiſſimè prodigi & crucis candidati erant, qui flam-
mas amplexi igneis vehiculis petîere Cœlum, tuendæ
fidei veræ intentiſſimi, quos meritiſſimo *Sanctorum* Ti-
tulo grati colimus, benè ſentiendum ſit, nos eorundem
veſtigia ſecuti, ſatìs tuti, ſatis ſecuri erimus; neque eſt,
quod ab his *brutis fulminibus*, quæ in nos vibrantur,
ullatenùs metuamus. Ubicunque diſperſi erant *Chri-
ſtiani*, ſive ſub *Patriarchâ Romano*, ſive *Alexandrino*,
ſive quocunque alio, hujus *Fidei* auctoramento tan-
quam *Fratres* agniti, ad eandem ſalutem, quam ne-
que ſibi invicem invidebant, neque negabant, omnes
ſimul & concorditèr eorundem ſacrorum conſortio
anhe-

anhelabant ; tantâque *charitate*, ut illud obitèr interponam, flagrabant, ut nec de *Donatiſtis*, qui de iis peſſima dixerint, malè ominarentur ; ne dicam ipſos de * *Arianis* cæteríſque *Hæreticis* non omnem ſpem abjeciſſe.

II. Articulis, ſine quorum explicitâ *fide* nemo *Chriſtianus* futurus eſt, admiſſis, de cæteris *Dogmatibus* liberum cuique eſto judicium. Non enim magis Opinionum quam rituum varietas *fidei unitatem* diſſolvit. Quam vulnus illud hiulcum, quod dudùm corpori *Eccleſiæ* inflixit *Schiſma*, de facili coiîſſet, ſi, hâc Medicinâ adhibitâ, tot *confeſſionibus*, tot novis *Canonibus Tridentinis*, quibus *Chriſtianorum* mentes opprimuntur, *fidéſque* ſubtilibus *argutiis* redditur implicatiſſima, de rebus incertæ & planè dubiæ veritatis, non adeò *dogmaticè* decerneretur! Optandum foret *Chriſtianis* univerſis, & potiſſimùm *Reformatis*, quotquot à *Romanæ Eccleſiæ Communione* expulſi receſſêre, de ſingulis *Religionis* apicibus convenire potuiſſe: ſed cum id vix quiſpiam ſperet præ multiplici hominum ingenio & captu, præ judiciorum diverſitate, præ variis interpretandi *Sacram Scripturam* modis, cum non idem lumen, non eadem copia Argumentorum, non eadem concludendi vis cuivis ſuppetat, quidni *Pacis* amori pervicaciam mentis poſthabentes, *dogmata* propria ita amplectantur, ut cætera concordes, ſiqui, in *fidei fundamentum* non impingentes, alitèr ſentiant, *Chriſtianâ* moderatione & συγκαταβάσει ferant. Faceſſat ideò illud maledicendi *Cacoethes*, quod in naturam & Religionem vertitur, *dogmatúmque*, ſi commodè ſine diſpendio veritatis explicari poſſint, odioſa inſectatio. Hâc enim

* Vide *Salvianum de gubernatione Dei* lib. 5. pag. 100. ex editione Baluzii.

viciſſim conceſſâ Indulgentiâ, quam moderatioris ingenii homines, *Pacis ſequeſtri & arbitri*, ut æquiſſimam ſuadent, quantum commodi in *Orbem Chriſtianum* redundaturum ſit, nemo eſt ingenii adeò deplorati, qui non facilè præſagiat.

III. Antiqui de regimine *Canones Eccleſiaſtici* reſtituantur, ut *Epiſcopo Romano* in ordinem coacto, & evaneſcente *Oecumenicæ poteſtatis* prætextu, quicquid *juris Eccleſiaſtici* ipſis *Canonum* vigore competit, *ſingulæ Eccleſiæ* tandem recipiant. Meminerint interim *Romanenſes*, hâc iniquiſſimâ uſurpatione, violatæ pacis tandem convicti, *Communionem* cum ipſorum *Eccleſiâ* in neceſſariis ad ſalutem olìm non habitam fuiſſe, niſi quatenus ipſi cum *Eccleſiâ Catholicâ* conveniſſet. Quantæ olim concertationes liteſque cum *Romanâ ſede* agitabantur, ne quippiam de jure periret! Privilegia ſua vindicavit *Eccleſia Orientalis*, ſua *Meridionalis*, utraque ac *Romana* in varios *Patriarchatus* diſtincta, ex *Decreto Conſilii Nicani*, iiſdem Privilegiis ſuo limite & diſtrictu ſingulæ fruebantur. Neminem huc uſque *Oecumenicæ Authoritatis* adipiſcendæ deſiderium titillârat, nemini in titulum noménque ceſſerat, *Epiſcopus univerſalis*. Solus id ſibi & ſucceſſoribus adſcribere auſus eſt *Bonifacius*, quaſi totus mundus intra *civitatis Romæ* pomœria eſſet concludendus. Obſtupuit mundus, nec ſibi adeò fœdè imponi paſſus eſt. *Carthago Chriſtianiſmum* amplexa, *Romæ* æmula, *Romanum Pontificem* æquè ſprevit, ac olim *Senatum*. *Conſtantinopolis* honorem primæ Sedis, licet interdum invita, cedens, ſui juris manſit; nec licèt hodie Captiva, priſtinæ dignitatis adeò ſtupidè obliviſcens, ut *Romanæ Sedi* tanquam *Dominæ* blandiatur: *Turcarum* tyrannidi ce-

cedens, *Romanensium* verò, ut conjectari fas est, nunquam cessura. *Communionem* cum ipsâ, uti & cum cæteris *Ecclesiis Catholicis* totius *Orbis Christiani*, actu vel saltem desiderio, si tolleretur impedimentum, sibi retinendam sui esse officii duxerunt, authoritate, quam arreptam adeò impendiò voluit, interim rejectâ, quod & nos hodie præstaremus, si per *ipsam* licuisset. Esto *Episcoporum* primus *Pontifex Romanus*, modò non *solus*, quasi cæteri ipsius *Vicarii* essent, modò non *universalis*, modò aliorum jura, quæ eâdem *lege Ecclesiasticâ* nituntur, inviolata maneant, modò *Constitutionibus Apostolicis Romanæ Curiæ* Decreta non repugnent, ac intra antiquorum Canonum limites sese contineat *Romana jurisdictio*. Quo obice amoto, ineundæ paci via lata sterneretur. Hoc omnes probi, omnes, nisi quorum intererit æterna esse dissidia, usque & usque ardentissimis votis efflagitant, unionem his conditionibus avidissimè amplexuri, si quicquid est *superstitionis* in *Ritibus & Cultu Sacro* tollatur, sique *diris*, quas in dissentientes evibrant, subductis, *sola creditu necessaria veritas*, juxta *veteres formulas*, proponatur, in cæteris relictâ judicandi libertate.

Hoc ni fiat, coram *Deo Romanenses* violatæ *Communionis* usque postulabimus, per quos planè stat, ut tali beneficio *Ecclesia Christi Catholica* hodie destituatur. Interim quascunque *pacis Ecclesiasticæ* conditiones cum gaudio quidem arrepturi sumus, modò exinde non lædatur *Conscientia*, modò *principiis & analogiæ fidei* non contra eant, modò *Scriptura* ejúsque genuina interpres *primæva Antiquitas* in *Dogmatibus* statuendis summæ *Authoritatis* esse admittantur, modò *regimini Ecclesiastico*

 nul-

nullum fiat præjudicium, modò denique cuncta ad normam *Canonum Consuetudinúmque*, quæ qer *universam Ecclesiam* priſtinis ſeculis obtinuêre, exigantur. O felicem illum *diem*, quo diſſidiis, ad quorum memoriam horret animus, ſublatis, omnes, qui unicum eundémque *ſalvatorem crucifixum* colunt, fraterno affectu in unum coïbunt! At! at! per improbos *Chriſtianorum* mores illud neutiquàm exſpectandum eſt. Priſtinâ pietate nobis opus eſt, ſi priſtinam concordiam velimus reſtitutam. Eheu! deſide ac propudioſâ *Chriſtianorum* vitâ à veterum exemplo ubique deſciſcitur: in artem rixandi abit *Religio*, quaſi vita morúmque norma eſſe deſiiſſet. Per vitia noſtra nobis non licet eſſe tam felicibus, tam beatis. Hæc impedimento ſunt, quò minùs in eâdem *ſacrâ Communione* concorditèr vivamus. *Deum* ergo ſupplicibus votis exoremus, ut omnes, qui ſe *Chriſtianos* profitentur, eodémque ſacro inſigniuntur nomine, unde exciderint, tandem memores reſipiſcant, & *priora opera*, opera veræ ac ſolidæ pietatis, *faciant*; ut iniquiſſimis cenſuris controverſiiſque futilibus omiſſis, *quæ ad pacem faciant & quæ ad mutuam ædificationem, ſectentur*; ut denique *in viam veritatis conducti, in unitate Spiritûs, in vinculo pacis & ſanctitate vitæ*, *Fidem* verè *Chriſtianam*, verè *Apoſtolicam*, verè *Catholicam* retineant. Ita laboranti inter tot tumultus *Eccleſiæ* ſuccurrat ille miſericordiarum Pater, propter Merita *Jeſu Chriſti Salvatoris noſtri*, cui cum *Patre* & *æterno Spiritu ſit* omnis Laus & Honor in Secula Seculorum. *Amen.*

FINIS.

